

چالش‌های اساسی کشور در سال‌های آتی نظیر جوانی جمعیت، اهتمام به امر اشتغال و فراهم آوردن رشد اقتصادی مورد نیاز برای کاستن از میزان بیکاری فعلی، توسعه منابع انسانی و فن‌آوری، افزایش سطح مشارکت اجتماعی و بهره‌مندی از منابع و امکانات کشور و مزیت‌های متعدد آن را مورد توجه جدی قرار داده است.

توجه هر چند سطحی به مفهوم جملات مذکور به خوبی جایگاه بازار کار و کاهش بیکاری و ایجاد اشتغال در برنامه سوم توسعه را نشان می‌دهد.

به هر حال، قانون برنامه سوم توسعه که در جلسه علنی مورخ ۱۳۷۹/۱/۱۷ مجلس تصویب و در تاریخ ۱۳۷۹/۱/۱۷ به تأیید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۳۷۰۳ - ق مورخ ۱۳۷۹/۱/۲۸ مجلس به ریاست جمهوری ارسال و طی نامه شماره ۳۰۲۶ مورخ ۱۳۷۹/۲/۴ ریاست جمهوری جهت اجرا به دولت ابلاغ شد.

جدول ۱، اهداف و سیاست‌های اشتغال‌زایی در قانون برنامه سوم توسعه ایران را نشان می‌دهد.

۲. اهداف کمی قانون برنامه سوم در مورد ایجاد فرصت‌های شغلی جدید.

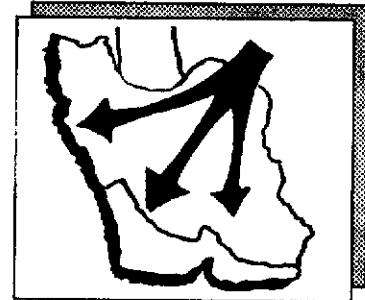
براساس پیش‌بینی‌های انجام شده در چارچوب قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، تعداد کل شاغلان کشور می‌بایست از ۱۵۱۷۷ هزار نفر در ۱۳۷۸ به ۱۸۸۷۸ هزار نفر در سال پایانی برنامه یعنی ۱۳۸۳ افزایش یابد. بنابراین در مجموع در طول سال‌های برنامه سوم می‌باید تعداد ۳۵۷۱ هزار فرصت شغلی یعنی به‌طور متوسط هر سال ۷۶۵/۲ هزار فرصت شغلی جدید ایجاد شود. جدول ۲، اهداف کمی قانون برنامه را در ارتباط با تعداد فرصت‌های شغلی جدید در هر سال نشان می‌دهد.

جدول ۲. اهداف کمی قانون برنامه سوم توسعه در زمینه اشتغال

سال	تعداد فرصت شغلی جدید پیش‌بینی شده برای هر سال (هزار نفر)
۱۳۷۹	۵۰۰
۱۳۸۰	۶۸۴
۱۳۸۱	۸۰۹
۱۳۸۲	۸۷۰
۱۳۸۳	۹۳۶

مأخذ: قانون برنامه سوم توسعه

اقتصاد ایران

ارزیابی عملکرد سیاست‌های اشتغال‌زایی در قانون برنامه سوم توسعه (سال‌های ۸۱ - ۱۳۷۹)

محمد رحیم احمدوند (کارشناس ارشد، از معاونت امور اقتصادی)

۱. اهداف و سیاست‌های اشتغال‌زایی در قانون برنامه سوم توسعه

بازار کار به‌عنوان یکی از بازارهای مهم چهارگانه اقتصاد و به خاطر سرو کار داشتن با جنبه‌های انسانی رشد و توسعه که به نظر بیشتر صاحب نظران اقتصاد توسعه مهم‌ترین عامل است، در تمامی نظام‌های اقتصادی و اقتصادهای توسعه‌یافته و در حال توسعه، از حساسیت و اهمیت ویژه‌ای در فرایند برنامه‌ریزی توسعه برخوردار است. میزان رشد بسیار بالای جمعیت و عرضه نیروی کار طی دهه ۱۳۶۰ و ۱۳۷۰ و توفیق نیافتن اهداف و سیاست‌های اشتغال‌زایی طی دوره مذکور در ایجاد فرصت‌های شغلی مناسب (کمی و کیفی) با عرضه نیروی کار موجب شد تا بر تعداد بیکاران افزوده شود میزان بیکاری دو رقمی در کشور مرسوم شود.

مسائل و ناهنجاری‌های در حال گسترش بازار کار و اشتغال که نمود بارزی از ناموزونی و ناهماهنگی و نامناسب بودن عملکرد اشتغال‌زایی اهداف و سیاست‌های اشتغال‌زایی در قالب قوانین برنامه توسعه اول و دوم کشور است، موجب اختصاص جایگاه و اولویت خاصی به مباحث و مسائل مرتبط با بازار کار در فرایند تدوین قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی شد، به‌طوری که کاهش بیکاری و ایجاد فرصت‌های شغلی متناسب با عرضه نیروی کار به‌عنوان اولویت اول مسائل اقتصادی - اجتماعی کشور مطرح شد. در نامه ابلاغ قانون برنامه سوم توسعه آمده است "این برنامه ضرورت‌ها و

جدول ۱. سیاست‌های اشتغال‌زایی در قانون برنامه سوم توسعه

شماره ماده یا تبصره	توضیحات
۴۸	وزارت کشور موظف است حداکثر در برنامه پنج ساله سوم تربیتی اتخاذکننده کلبه افراد خرجی بدون پروانه کار را جمع‌آوری کرده و در صورتی که نهیبد جانی نداشته باشد آن را به کشور متبوع خود انتقال دهد و در غیر این صورت آن‌ها را در اردوگاه‌های مشخص اسکان دهد.
۴۹	بمنظور تشویق کارفرمایان کارگاه‌های موجود به استخدام نیروی کار جدید، دولت موظف است کتفرمایانی را که در دوران برنامه از طریق مراکز خدمات اشتغال وزارت کار و امور اجتماعی مبادرت به استخدام نیروی کار جدید کنند مشمول تخفیفاتی به این شرح قرار دهد: الف) تخفیف در میزان حق بیمه سهم کارفرما و پیش‌بینی اعتبار لازم برای جبران کاهش درآمد سازمان تأمین اجتماعی در بودجه کشور. ب) کاهش مالیات کارفرمایان این گونه کارگاه‌ها به میزان مالیات بر حقوق دریافتی از کارکنان تازه استخدام شده. تبصره: کارگاه‌هایی که در دوران برنامه به بهره‌برداری می‌رسند نیز در مورد اشتغال مزاد بر پیش‌بینی در طرح و جواز تأسیس از مزایای این ماده استفاده خواهند کرد.
۵۰	به دولت اجازه داده می‌شود به منظور ایجاد اشتغال در مناطق کمتر توسعه یافته: الف) معافیت از حقوق و عوارض دولتی برای سرمایه‌گذارانی که در این مناطق اقدام به سرمایه‌گذاری کنند. در طول سالیان اجرای برنامه در نظر بگیرد. ب) قسمتی از سود تسهیلات اعطایی به سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و تعاونی‌ها و تعاونی‌های خدمات تولیدکنندگان، تعاونی تولید روستایی، عشایری و بهره‌برداری از منابع طبیعی و طرح‌های خود اشتغالی را پرداخت کند. ج) تسهیلات اعطایی در قالب بودجه‌های سنواری و آیین‌نامه‌های اجرایی آن‌ها باید طوری تقسیم شود که سهم مناطق کمتر توسعه یافته به نسبت شاخص بیکاری آن‌ها بیشتر باشد به صورتی که در پایان برنامه جبران کمبود اشتغال این مناطق شده باشد.
۵۳	کمیته‌ای متشکل از وزرای امور خارجه، کار و امور اجتماعی، امور اقتصادی و دارایی و رئیس کل بانک مرکزی برنامه ریزی، هدایت و نظارت و پیش‌بینی تمهیدات لازم را از نظر قوانین و مقررات برای اعزام نیروی کار به خارج از کشور بر عهده خواهد داشت.
۵۴	به دولت اجازه داده می‌شود؛ در قالب لوائح بودجه سنواری و از طریق وجوه اداره شده، تسهیلات متناسب با سهم متقاضیان سرمایه‌گذاری در طرح‌های اشتغال زا و صنایع کوچک و نیز قسمتی از سود و کارمزد تسهیلات مذکور را در قالب این قانون تأمین کند. همچنین بخشی از تسهیلات اعتباری نظام بانکی باید برای حمایت از صنایع کوچک و اشتغال زا اختصاص یابد.
۵۵	سه درصد از سپرده‌های قانونی بانک‌ها نزد بانک مرکزی بر مبنای درصد سال ۱۳۷۸ در اختیار بانک‌های کشاورزی، مسکن و صنعت و معدن (هر بانک یک درصد) قرار می‌گیرد تا صرف اعطای تسهیلات به طرح‌های کشاورزی و دامپروری، احداث ساختمان و مسکن. تکمیل طرح‌های صنعتی و معدنی بخش غیردولتی شود که ویژگی عمده آن‌ها اشتغال‌زایی است.
۵۶	در اجرای بند ۲ اصل چهل و سوم قانون اساسی، نظام بانکی کشور موظف است در طول سال‌های برنامه سوم به گونه‌ای برنامه‌ریزی و اقدام کند که همواره پس از کسر ذخایر قانونی و احتیاطی سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز که حداکثر از ۲۰ درصد آن تجاوز نمی‌کند، حداقل ۷۰ درصد بقیه را برای تهیه ابزار کار در اختیار کسانی قرار دهد که برای کارکردن امکان تهیه وسایل کار خود را ندارند. این تسهیلات به صورت وام بدون بهره بوده مبلغ آن حداکثر ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال و کارمزد آن را شورای پول و اعتبار معین می‌کند.
۵۷	در تمامی برنامه‌های اشتغال‌زایی و اعطای امتیازات و تسهیلات، ایشارگران در اولویت هستند و دولت موظف است حمایت‌های لازم در حفظ و تثبیت موقعیت شغلی آنان را اعمال کند.

کشورشان صورت گیرد. در مورد اعزام نیروی کار به خارج از کشور نیز اگرچه اقدام‌هایی برای اعزام تعداد محدودی پزشک صورت گرفته است اما هنوز بعد از گذشت سه سال از قانون برنامه در عمل نیروی کاری به خارج اعزام نشده است. برای موفقیت در اعزام نیروی کار به خارج به نظر می‌رسد ابتدا می‌بایست در نظام آموزشی کشور در سطح دانشگاه‌ها و رشته‌های تخصصی بازنگری صورت پذیرد و با توجه به بازاریابی کشورهای هدف تخصص‌های مورد نیاز بازارهای صادراتی مورد توجه قرار گیرد.

برای موفقیت در اعزام نیروی کار به خارج به نظر می‌رسد ابتدا می‌بایست در نظام آموزشی کشور در سطح دانشگاه‌ها و رشته‌های تخصصی بازنگری صورت پذیرد و با توجه به بازاریابی کشورهای هدف تخصص‌های مورد نیاز بازارهای صادراتی مورد توجه قرار گیرد.

در مورد تشکیل بانک اطلاعاتی و گسترش نظام اطلاع‌رسانی مورد نیاز فعالان در بازار کار نیز می‌توان گفت اگرچه نبود آمار و اطلاعات دقیق و دسته‌بندی شده به‌عنوان مشکل اساسی و محوری همه بخش‌ها و فعالیت‌های کشور مطرح است اما در مورد بازار کار و متغیرهای خرد و کلان آن با شدت به مراتب بیشتری این مشکل وجود دارد به طوری که فرصت انجام تحقیقات نظری و کاربردی را از محققان گرفته است و محققان کشور کمتر راغب‌اند در مورد متغیرهای بازار کار مطالعه و تحقیق کنند و این خود بر مشکلات و ابهامات این بازار مهم در چارچوب نظام اقتصادی می‌افزاید.

در مورد سایر سیاست‌های منظور شده در قانون برنامه سوم توسعه جهت ایجاد اشتغال و تحقق اهداف کمی، همان طوری که از محتوای آن‌ها مشخص است به نظر می‌رسد تنها فاکتور مهم و مؤثر اعتبارات و تسهیلات مستقیم و غیرمستقیم دولت در قالب بودجه‌های سنواتی باشد که در ادامه به بررسی و ارزیابی عملکرد آن‌ها طی دوره ۱۳۷۹-۸۱ در حد آمار و اطلاعات موجود پرداخته می‌شود.

۳-۱. میزان اعتبارات و تسهیلات اشتغال زایی در قوانین بودجه ۸۱-۱۳۷۹

دولت به‌طور کلی در مواجهه با کاهش بیکاری و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید در قالب قانون برنامه سوم توسعه و قوانین بودجه سنواتی سعی کرده است به اعطای اعتبارات و تسهیلات مختلفی در دو طیف کلی بپردازد:

۱. اعتبارات و تسهیلات خاص اشتغال‌زایی.
۲. اعتبارات و تسهیلاتی که به‌صورت غیرمستقیم بر ایجاد فرصت‌های شغلی جدید و اشتغال تأثیر می‌گذارد.

همان‌طوری که از اطلاعات مندرج در جدول ۱ مشخص است بیشترین سیاست‌هایی که طی سال‌های اجرای برنامه سوم جهت تحقق اهداف کمی مطرح شده در جدول ۲ پیش‌بینی شده است عبارت‌اند از:

۱. جمع‌آوری و انتقال نیروی کار خارجی بدون پروانه کار. (ماده ۴۸)
۲. تخفیف در میزان حق بیمه سهم کارفرمایانی که اقدام به استخدام نیروی کار جدید کنند. (ماده ۴۹)
۳. کاهش در مالیات کارفرمایانی که اقدام به استخدام نیروی کار جدید کرده‌اند به میزان مالیات بر حقوق دریافتی کارکنان مذکور. (ماده ۴۹).
۴. معافیت از حقوق و عوارض دولتی سرمایه‌گذارانی که در مناطق کمتر توسعه یافته اقدام به سرمایه‌گذاری کنند. (ماده ۵۰)
۵. ایجاد تسهیلاتی برای سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و تعاونی‌ها به‌ویژه در مناطق کمتر توسعه یافته و روستاها. (ماده ۵۱)
۶. ایجاد تسهیلاتی جهت اعزام نیروی کار به خارج از کشور (ماده ۵۳).
۷. ایجاد تسهیلاتی برای حمایت از صنایع کوچک و اشتغال‌زا. (ماده ۵۴).
۸. ایجاد تسهیلاتی برای طرح‌های کشاورزی، دامپروری، احداث ساختمان و مسکن و صنعتی و معدنی غیردولتی که ویژگی مهم آن‌ها اشتغال‌زایی باشد. (ماده ۵۵).
۹. ایجاد تسهیلاتی برای تهیه ابزار کار برای کسانی که برای کار کردن امکان تهیه وسایل کار خود را ندارند (ماده ۵۶).
۱۰. ارتقای آموزش‌های عمومی، تخصصی و فنی و حرفه‌ای متناسب با نیازهای بازار کار. (ماده ۵۱).
۱۱. بازنگری در قوانین ناظر بر بازار کار به‌منظور ایجاد فرصت‌های شغلی بیشتر.
۱۲. انجام اصلاحات ساختاری و نهادی در جهت گسترش نظام اطلاع‌رسانی مورد نیاز متقاضیان کار، کارفرمایان، سرمایه‌گذاران و برنامه‌ریزان.

۳. ارزیابی عملکرد اهداف و سیاست‌های اشتغال‌زایی طی سال‌های ۸۱-۱۳۷۹

در ارزیابی عملکرد ماده (۴۸) و (۵۳) قانون برنامه سوم توسعه و یابندهای (۱)، (۶) و (۱۲) سیاست‌های کاربردی می‌توان گفت اگرچه اقدام‌های مقدماتی و ناچیزی صورت گرفته است ولی به هیچ وجه کافی و کارساز نبوده و نیست. زیرا هنوز طیف وسیعی از نیروی کار خارجی که بیشترین در مهاجران افغانی خلاصه می‌شود در کشور وجود دارند و امکان فعالیت را از نیروی کار داخلی گرفته‌اند. قابل ذکر است که یکی از بخش‌های اشتغال‌زا که طی سال‌های اخیر مورد توجه دولت و منابع مالی کشور نیز بوده است، بخش ساخت و ساز و مسکن است. غافل از این که کینه فعالیت‌های ساده و تخصصی این بخش توسط نیروی کار خارجی انجام می‌گیرد و تأثیر بسیار ناچیزی بر تقاضای نیروی کار داخلی دارد. بنابراین با توجه به آرامش نسبی که در کشور افغانستان حاکم شده است و با توجه به بحران بیکاری در کشور می‌بایست در این مورد تصمیم‌گیری عاجل و مؤثر توسط مسئولان صورت پذیرد به طوری که طی سال‌های باقی مانده از برنامه سوم و در ابتدای برنامه چهارم توسعه برنامه‌ریزی لازم برای انتقال آن‌ها به

تغییر و تحول شده است. به طوری که سهم تسهیلات تکلیفی از حدود ۳۵ درصد در ۱۳۷۹ به حدود ۱۵ درصد در ۱۳۸۰ و ۱۱ درصد در ۱۳۸۱ کاهش یافته است. همچنین سهم اعتبارات و وجوه اداره شده نیز کاهش یافته و از ۳۹ درصد در ۱۳۷۹ به حدود ۳۳ درصد در ۱۳۸۰ و ۲۴ درصد در ۱۳۸۱ رسیده است. همانطوری که از اطلاعات مندرج در جدول ۴ مشخص است دلیل مهم و اصلی کاهش سهم تسهیلات تکلیفی و اعتبارات و وجوه اداره شده در اعتبارات و تسهیلات خاص اشتغال‌زایی طی سال‌های ۱۳۸۰ و ۱۳۸۱ منظورکردن تسهیلات موضوع ماده (۵۵) و (۵۶) قانون برنامه سوم توسعه و به‌ویژه (۵۶) در قالب این اعتبارات است. جدول ۵ تصویر کلی اعتبارات غیرمستقیم اشتغال‌زایی و سهم هر یک از آن‌ها را در قوانین بودجه سال‌های ۱۳۷۹، ۱۳۸۰ و ۱۳۸۱ کل کشور نشان می‌دهد.

همان طوری که از آمار و اطلاعات مندرج در جدول ۵ مشخص است سهم بسیار بالایی از اعتبارات غیرمستقیم اشتغال‌زایی مربوط به سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی است. به طوری که این سهم از ۷۹/۵ درصد در ۱۳۷۹ به ۶۷/۲ درصد در ۱۳۸۰ و ۸۳/۱ درصد در ۱۳۸۱ رسیده است. اطلاعات مذکور بیانگر این واقعیت است که بار اصلی کاهش بیکاری و ایجاد فرصت‌های شغلی متناسب با عرضه نیروی کار بدوش دولت است و دولت خود به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم در ایجاد فرصت‌های شغلی جدید و تثبیت شغل‌های موجود نقش اساسی دارد.

۲-۳. بررسی وضع جذب وجوه اداره شده متمرکز

مبلغ اعتبار، سقف مجاز پذیرش طرح توسط بانک‌ها، میزان تخصیص اعتبار، زمان انعقاد قراردادهای عاملیت و ابلاغ آن‌ها، میزان طرح‌های قرارداد منعقد شده و تسهیلات پرداختی توسط بانک‌های عامل مربوط به جدول ۶ تصویر کلی وجوه اداره شده متمرکز را طی سال‌های ۱۳۷۹، ۱۳۸۰ و ۱۳۸۱ نشان می‌دهد.

همچنین جداول ۷، ۸ و ۹ به ترتیب عملکرد اعتبار وجوه اداره شده موضوع بند (ب) تبصره (۲۹) قانون بودجه به سال ۱۳۷۹ و ۱۳۸۰ و بند (د) تبصره ۳ سال ۱۳۸۱ را نشان می‌دهند.

* ۵۶۰ میلیارد ریال از ۴۵۰۰ میلیارد ریال اعتبار متمرکز وجوه اداره شده در ۱۳۸۰ به وزارت جهاد کشاورزی برای طرح‌های شیلات و آب و خاک اختصاص یافت.

** ۶۷۰ میلیارد ریال از ۴۵۰۰ میلیارد ریال اعتبار متمرکز وجوه اداره شده براساس قانون بودجه و مصوبه دولت به بهزیستی، بنیاد شهید، بنیاد جانبازان، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت راه و ترابری اختصاص یافت.

اعتبارات یاد شده از طریق دستگاه‌های مجری با بانک‌های عامل مورد انعقاد قرارداد و عمل قرار گرفته‌اند.

۱. بدون احتساب عملکرد بانک صنعت و معدن.

۲. بدون احتساب عملکرد بانک صنعت و معدن و تجارت.

۳. فقط عملکرد بانک کشاورزی و صادرات است.

اعتبارات و تسهیلات خاص اشتغال‌زایی شامل تسهیلات تکلیفی، وجوه اداره شده، کمک‌های فنی و اعتباری، اعتبارات صندوق حمایت از فرصت‌های شغلی، اعتبارات مربوط به اشتغال زوج‌های جوان، اعتبارات اشتغال‌زایی در اختیار دستگاه‌های حمایتی، تسهیلات مربوط به مواد (۵۵) و (۵۶) قانون برنامه سوم توسعه و... هستند.

همان طوری که از آمار و اطلاعات

مندرج در جدول ۵ مشخص است سهم بسیار

بالایی از اعتبارات غیرمستقیم اشتغال‌زایی

مربوط به سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی است.

به طوری که این سهم از ۷۹/۵ درصد در

۱۳۷۹ به ۶۷/۲ درصد در ۱۳۸۰ و ۸۳/۱

درصد در ۱۳۸۱ رسیده است.

اعتبارات و تسهیلاتی که به‌صورت غیرمستقیم بر اشتغال‌زایی مؤثرند شامل اعتبارات مناطق توسعه نیافته، اعتبارات عمومی پیش‌بینی شده برای سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی، سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی از محل منابع داخلی شرکت‌ها، تأمین هزینه‌های کارورزی فارغ‌التحصیلان بیکار، اعتبارات صندوق حمایت از صنایع الکترونیک و... هستند. جدول ۳ تصویر کلی اعتبارات مستقیم و غیرمستقیم اشتغال‌زایی را در قوانین بودجه سال‌های ۱۳۷۹، ۱۳۸۰ و ۱۳۸۱ کل کشور نشان می‌دهد. همان طوری که از آمار و اطلاعات مندرج در جدول ۳ مشخص است سهم اعتبارات و تسهیلات غیرمستقیم از کل اعتبارات و تسهیلات خالص اشتغال‌زایی بسیار بالا و حدود ۹۱ درصد است. در حالی که اعتبارات و تسهیلات خالص اشتغال‌زایی که به‌صورت مستقیم بر اشتغال تأثیر می‌گذارند پایین و حدود ۹ درصد است. مطابق اطلاعات جدول ۳ رقم اعتبارات و تسهیلات خالص اشتغال‌زایی از مبلغ ۶۸۰۹/۶ میلیارد ریال در ۱۳۷۹ به مبلغ ۱۳۷۳۸/۵ میلیارد ریال در ۱۳۸۰ و مبلغ ۱۸۵۸۳/۶ میلیارد ریال در ۱۳۸۱ رسیده است که به ترتیب ۱۰۲ درصد ۱۷۳ درصد افزایش نسبت به ۱۳۷۹ نشان می‌دهد.

همچنین اعتبارات و تسهیلات غیرمستقیم اشتغال‌زایی نیز از مبلغ ۷۵۰۰۸ میلیارد ریال در ۱۳۷۹ به مبلغ ۱۴۱۸۸۹ میلیارد ریال در ۱۳۸۰ و مبلغ ۱۷۶۸۷۰ میلیارد ریال در ۱۳۸۱ رسیده است که به ترتیب ۸۶ درصد و ۱۳۶ درصد نسبت به ۱۳۷۹ رشد نشان می‌دهد.

جدول ۴ تصویر کلی اعتبارات خالص اشتغال‌زایی و سهم هر یک از آن‌ها را در قوانین بودجه سال‌های ۱۳۷۹، ۱۳۸۰ و ۱۳۸۱ کل کشور نشان می‌دهد. همان طوری که آمار و اطلاعات مندرج در جدول ۴ نشان می‌دهد به‌رغم افزایش کل اعتبارات و تسهیلات خاص اشتغال‌زایی طی دوره مورد بررسی اما ترکیب و سهم اجزای آن دچار

جدول ۳. تصویر کلی اعتبارات مستقیم و غیرمستقیم اشتغال‌زایی در قوانین بودجه سال‌های ۸۱-۱۳۷۹ (ارقام به میلیارد ریال)

عنوان	سال			جمع کل
	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	
اعتبارات و تسهیلات خاص اشتغال‌زایی	۶۸۰۹/۶	۱۳۷۳۸/۵	۱۸۵۸۲/۶	۳۹۱۳۰/۷
سهم درصد	۸/۳	۸/۸	۹/۵	۹
اعتبارات و تسهیلات غیرمستقیم اشتغال‌زایی	۷۵۰۰۸	۱۴۱۸۸۹	۱۷۶۸۷۰	۳۹۳۷۶۷
سهم (درصد)	۹۱/۷	۹۱/۲	۹۰/۵	۹۱
جمع کل	۸۱۸۱۷/۶	۱۵۵۶۲۷/۵	۱۹۵۴۵۲/۶	۴۳۲۸۹۷/۷

مأخذ: سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور (قوانین بودجه سنوایی).

جدول ۴. تصویر کلی اعتبارات مستقیم و سهم هر یک از آنها در قوانین بودجه سال‌های ۸۱-۱۳۷۹ (ارقام به میلیارد - درصد)

عنوان	سال		۱۳۷۹		۱۳۸۰		۱۳۸۱	
	مبلغ	سهم	مبلغ	سهم	مبلغ	سهم	مبلغ	سهم
تسهیلات تکلیفی بند (ج) تبصره (۳)	۲۳۶۸	۳۴/۸	۲۰۱۶	۱۴/۷	۲۰۴۷	۱۱/۰۰	۲۰۴۷	۱۱/۰۰
وجوه اداره شده جزء ۲ بند (ب) تبصره ۲۹ در ۱۳۸۱ بند (ل) تبصره ۳.	۲۶۶۵	۳۹/۱	۴۵۰۰	۳۲/۸	۴۵۰۰	۲۴/۲	۴۵۰۰	۲۴/۲
وجوه اداره شده و کمک‌های فنی و اعتباری بند (الف) تبصره ۱۱ در ۱۳۸۱ بند (ط) تبصره ۳.	۷۷۱	۱۱/۳	۸۱۰	۵/۹	۱۶۴۲/۵	۸/۸	۱۶۴۲/۵	۸/۸
صندوق حمایت از فرصت‌های شغلی بند (ب) تبصره ۱۱ (در ۱۳۸۱ بند "ی" تبصره ۳)	۴۱۳/۲	۶/۱	۴۰۵	۲/۹	۴۷۰	۲/۵	۴۷۰	۲/۵
کمک به صندوق توسعه اشتغال روستایی (ردیف ۵۰۳۵۲۹)	۱۴/۴	۰/۲	۹۵/۶	۰/۷	—	—	—	—
اعتبارات مربوط به اشتغال زوج‌های جوان (بند "د" تبصره ۳۶) (در ۱۳۸۱ بند "الف" تبصره ۷)	۷۵	۱/۱	—	—	۶۰	۰/۳	۶۰	۰/۳
اعتبارات اشتغال‌زایی در اختیار دستگاه‌های حمایتی (بند "د" تبصره ۱) در ۱۳۸۱ بند "م" تبصره ۳)	۴۰۳	۵/۹	۵۰۰/۹	۳/۶	۵۴۱/۱	۲/۹	۵۴۱/۱	۲/۹
تسهیلات موضوع ماده ۵۵ قانون برنامه سوم	—	—	۲۷۲	۲/۰۰	۲۷۲	۱/۵	۲۷۲	۱/۵
تسهیلات موضوع ماده ۵۶ قانون برنامه سوم	—	—	۴۸۸۹	۳۵/۶	۹۰۰۰	۴۸/۴	۹۰۰۰	۴۸/۴
وجوه اداره شده بند "ل" تبصره ۲۵	—	—	۱۵۰	۱/۱	—	—	—	—
افزایش سرمایه دولت در صندوق تعاون (ردیف ۵۰۳۵۱۵)	۱۰۰	۱/۵	۱۰۰	۰/۷	۵۰	۰/۳	۵۰	۰/۳
جمع کل	۶۸۰۹/۶	۱۰۰	۱۳۷۳۸/۵	۱۰۰	۱۸۵۸۲/۶	۱۰۰	۱۸۵۸۲/۶	۱۰۰

مأخذ: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور قوانین بودجه سنوایی.

جدول ۵. تصویر کلی اعتبارات غیر مستقیم و سهم هر یک از آنها در قوانین بودجه سال‌های ۸۱-۱۳۷۹ (ارقام به میلیارد ریال - درصد)

عنوان	سال		۱۳۷۹		۱۳۸۰		۱۳۸۱	
	مبلغ	سهم	مبلغ	سهم	مبلغ	سهم	مبلغ	سهم
اعتبارات مناطق توسعه نیافته (۵۰۳۲۸۸)	۲۶۰	۰/۳۵	۳۰۰	۰/۲۱	۳۰۰	۰/۱۷	۰/۱۷	۰/۱۷
سازوکار پیش‌بینی شده در بند "ط" تبصره ۳ قانون بودجه	۱۳۱۹	۱/۷۶	۳۴۰۳	۲/۴۰	—	—	—	—
اعتبارات عمومی پیش‌بینی شده برای سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی	۵۷۵۸	۷/۶۸	۶۷۷۵	۴/۷۷	۱۳۷۹۰	۷/۸۰	۱۳۷۹۰	۷/۸۰
سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی از محل منابع داخلی شرکت‌های و سایر منابع	۵۹۵۹۱	۷۹/۴۵	۹۵۲۹۶	۶۷/۱۶	۱۴۷۰۰۰	۸۳/۱۱	۱۴۷۰۰۰	۸۳/۱۱
سازوکار پیش‌بینی شده در اصلاحیه ماده ۶۰ قانون برنامه سوم توسعه	۸۰۰۰	۱۰/۶۷	۲۸۰۰۰	۱۹/۷۳	—	—	—	—
استفاده از اعتبارات جزء ۱-۳ بند "ل" تبصره ۲۹ (در ۱۳۸۱ بند "ل" تبصره ۲۱)	—	—	۸۰۰۰	۵/۶۴	۱۵۴۰۰	۸/۷۱	۱۵۴۰۰	۸/۷۱
تأمین هزینه‌های کارورزی فارغ‌التحصیلان بیکار جزء ۴ بند "الف" تبصره ۴ (در ۱۳۸۱ بند "ل" تبصره ۲۱)	—	—	۳۵	۰/۰۲	—	—	—	—
اعتبارات منظور شده در بند "الف" تبصره ۱۴ (استفاده از منابع داخلی برای تجهیز ناوگان ریلی و دریایی)	—	—	—	—	—	—	۳۰۰	۰/۱۷
قسمتی از اعتبارات مناطق توسعه نیافته موضوع بند "الف" تبصره ۱۶	—	—	—	—	—	—	۵۰۰*	۰/۲۸
قسمتی از اعتبارات ردیف ۵۰۳۵۳۱ برای خرید خودرو جمع	—	—	—	—	۴۶۶/۴*	۰/۲۶	۴۶۶/۴*	۰/۲۶
صندوق حمایت از صنایع الکترونیک ردیف ۵۰۳۴۱۵	۸۰	۰/۱۱	۸۰	۰/۰۶	۸۰	۰/۰۵	۸۰	۰/۰۵
جمع کل	۷۵۰۰۸	۱۰۰	۱۴۱۸۸۹	۱۰۰	۱۷۱۸۷۰	۱۰۰	۱۷۱۸۷۰	۱۰۰

مأخذ: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور قوانین بودجه سنواتی.

* اعتبارات این بندها در جمع منظور نشده است.

جدول ۶. وضع وجوه اداره شده متمرکز طی سال‌های ۸۱-۱۳۷۹ تا تاریخ ۱۳۸۱/۸/۲۰

شرح	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	جمع کل
مبلغ اعتبار	۲۶۶۵	*۳۹۴۰	**۳۸۳۰	۱۰۴۳۵
سخت مجاز پذیرش طرح توسط بانک‌ها	۲۶۶۵	۶۳۵۶	۷۶۴۲	۱۶۶۶۳
امیزان تخصیص اعتبار	۲۶۶۵	۳۹۴۰	۲۳۳	۶۸۳۸
زمان انعقاد قراردادهای عملیت و ابلاغ آن‌ها	آذرماه ۱۳۷۹	بهمن و اسفند ۱۳۸۰	اردیبهشت و خرداد ۱۳۸۱	—
میزان طرح‌های قرارداد منعقد شده	۲۱۱۱/۵	(۲)۱۵۳۵	(۳)۱۲۶	۳۷۷۲/۵
تعداد	—	—	—	—
مبلغ	—	—	—	—
نسبيلات پرداختی توسط بانک‌های عامل	(۱)۱۳۷۴/۷	(۲)۸۷۱	(۳)۴۷	۲۲۹۲/۷

مأخذ: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور قوانین بودجه سنواتی.